

R. SIKORSKI (Warszawa)

O operacji ucinania funkcji

Niech X będzie przestrzenią metryczną, Y zaś — przestrzenią metryczną ograniczoną. Oznaczmy przez Y^X przestrzeń wszystkich odwzorowań ciągłych przestrzeni X w przestrzeń Y ze zwykłą definicją odległości $\varrho(f, g) = \sup_{x \in X} \varrho(f(x), g(x))$, $(f, g \in Y^X)$.

Niech $\varepsilon > 0$. Mówimy, że dwa odwzorowania $f, g \in Y^X$ są ε -homotopijne, co zapisujemy symbolicznie $f \sim_\varepsilon g$, jeśli istnieje taka funkcja ciągła $\alpha \in Y^{X \times I}$, gdzie I jest przedziałem $0 \leq t \leq 1$, że dla każdego $x \in X$

$$\alpha(x, 0) = f(x), \quad \alpha(x, 1) = g(x), \quad \sup_{t, \tau \in I} \varrho(\alpha(x, t), \alpha(x, \tau)) < \varepsilon.$$

Niech F będzie podzbiorem domkniętym przestrzeni X . Dla każdej funkcji $f \in Y^X$ niech $f^* = f|_F$ oznacza funkcję f zredukowaną do zbioru F , czyli $f^* \in Y^F$, $f^*(x) = f(x)$ dla $x \in F$.

Wzór

$$\Phi(f) = f^* \quad \text{dla} \quad f \in Y^X$$

definiuje ciągle odwzorowanie Φ przestrzeni Y^X w przestrzeń Y^F , gdyż $\varrho(f^*, g^*) \leq \varrho(f, g)$.

TWIERDZENIE ¹⁾. *Jeśli Y jest zwartym, absolutnym retraktem otoczeniowym* ²⁾, *to odwzorowanie Φ jest wewnętrzne, tzn. dla każdego zbioru otwartego $U \subset Y^X$ zbiór $\Phi(U)$ jest otwarty w przestrzeni Y^F .*

¹⁾ Twierdzenie to jest pozytywną odpowiedzią na problemat postawiony przez K. Kuratowskiego na posiedzeniu Grupy Topologii Państwowego Instytutu Matematycznego w grudniu 1949 r. Podany dowód twierdzenia został przedstawiony na posiedzeniu Grupy Topologii w grudniu 1949 r. Inny dowód podał równocześnie K. Borsuk.

²⁾ Zbiór zwarty Y jest *absolutnym retraktem otoczeniowym*, jeśli dla każdej przestrzeni metrycznej Y_0 zawierającej Y istnieje taki zbiór otwarty $V \supset Y_0$ i taka funkcja $r \in Y^V$, że $Y \subset V$, $r(y) = y$ dla $y \in Y$.

Inna równoważna definicja: Zbiór zwarty Y jest *absolutnym retraktem otoczeniowym*, jeśli dla dowolnego podzbioru domkniętego O dowolnej przestrzeni metrycznej Z i dla dowolnej funkcji $\beta \in Y^O$ istnieje zbiór otwarty $H \subset Z$ i funkcja $\gamma \in Y^H$ będąca przedłużeniem funkcji β . Por. Borsuk, [1], str. 222 oraz Kuratowski [3], str. 259.

Dowód twierdzenia opiera się na następujących dwu lematach:

Lemat I. *Jeśli $f \in Y^X$ i $h \in Y^F$, $f \sim_e h$, to istnieje taka funkcja $g \in Y^X$, że $h = g^*$ oraz $f \sim_e g$.*

Lemat I jest nieco ostrzejszym sformułowaniem podstawowego twierdzenia Borsuka o rozszerzaniu odwzorowań homotopijnych. Dowód lematu I jest taki sam, jak dowód twierdzenia Borsuka³⁾.

Niech $\alpha \in Y^{F \times I}$ spełnia następujące warunki

$$\alpha(x, 0) = f(x), \quad \alpha(x, 1) = h(x), \quad \sup_{t, \tau \in I} \varrho(\alpha(x, t), \alpha(x, \tau)) < \varepsilon$$

dla każdego $x \in F$. Niech β będzie odwzorowaniem zbioru domkniętego

$$C = X \times (0) + F \times ICX \times I$$

w przestrzeń Y zdefiniowanym wzorami

$$\beta(x, 0) = f(x) \quad \text{dla } x \in X,$$

$$\beta(x, t) = \alpha(x, t) \quad \text{dla } x \in F, t \in I.$$

Ponieważ Y jest absolutnym retraktem otoczeniowym²⁾, więc odwzorowanie β można przedłużyć na pewien zbiór otwarty G , $CCGCX \times I$. Niech $\gamma \in Y^G$ oznacza to przedłużenie funkcji β . Niech H_0 będzie takim podzbiorem otwartym przestrzeni X , że $F \subset H_0$ i $H_0 \times ICG$ ³⁾, oraz niech H będzie zbiorem takich $x \in H_0$, że

$$\sup_{t, \tau \in I} \varrho(\gamma(x, t), \gamma(x, \tau)) < \varepsilon.$$

Zbiór H jest podzbiorem otwartym przestrzeni X oraz $F \subset H$. Niech

$$p(x) = \frac{\varrho(x, X - H)}{\varrho(x, X - H) + \varrho(x, F)} \quad \text{dla } x \in H,$$

w szczególności

$$p(x) = 0 \quad \text{dla } x \in X - H,$$

$$p(x) = 1 \quad \text{dla } x \in F.$$

Niech $\alpha'(x, t) = \gamma(x, tp(x))$ dla $x \in X$, $t \in I$. Oczywiście $\alpha' \in Y^{X \times I}$ oraz

$$\alpha'(x, 0) = \gamma(x, 0) = \beta(x, 0) = f(x) \quad \text{dla } x \in X,$$

$$\alpha'(x, 1) = \gamma(x, 1) = \beta(x, 1) = \alpha(x, 1) = h(x) \quad \text{dla } x \in F,$$

³⁾ Por. Hurewicz i Wallman [4], str. 86.

$$\begin{aligned} & \sup_{t, \tau \in I} \varrho(\alpha'(x, t), \alpha'(x, \tau)) = \\ & = \sup_{t, \tau \in I} \varrho(\gamma(x, tp(x)), \gamma(x, \tau p(x))) \left\{ \begin{aligned} &= 0, \quad \text{gdy } x \in X - H, \\ &\leq \sup_{t, \tau \in I} \varrho(\gamma(x, t), \gamma(x, \tau)) < \varepsilon, \quad \text{gdy } x \in H, \end{aligned} \right. \end{aligned}$$

więc

$$\sup_{t, \tau \in I} \varrho(\alpha'(x, t), \alpha'(x, \tau)) < \varepsilon \quad \text{dla każdego } x \in X.$$

Funkcja $g \in Y^X$

$$g(x) = \alpha'(x, 1) \quad \text{dla } x \in X$$

ma obydwie własności wymienione w tezie lematu I.

Lemat II. Dla każdej liczby $\varepsilon > 0$ istnieje taka liczba $\delta > 0$, że dla dowolnych $h, k \in Y^F$ nierówność $\varrho(k, h) < \delta$ pociąga za sobą $k \sim_\varepsilon h$.

Można założyć, że przestrzeń Y jest izometrycznie zanurzona w pewnej liniowej przestrzeni Banacha Y_0 (np. w przestrzeni funkcji rzeczywistych, ciągłych, ograniczonych, określonych na Y^4). Ponieważ Y jest zwartym retraktem otoczeniowym²), więc istnieje zbiór otwarty $V_0 \subset Y_0$ oraz funkcja ciągła $r \in Y^{V_0}$ o tej własności, że $Y \subset V_0$ oraz $r(y) = y$ dla $y \in Y$.

Niech V będzie zbiorem takich $y \in V_0$, że $\varrho(y, r(y)) < \varepsilon/4$. Zbiór V jest otwarty i $Y \subset V$. Niech $\delta > 0$ będzie taką liczbą, że nierówność $\varrho(y_1, y_2) < \delta$ ($y_1, y_2 \in Y$) pociąga za sobą zawsze, że $ty_1 + (1-t)y_2 \in V$ dla każdego $t \in I$.

Możemy założyć, że $\delta < \varepsilon/4$.

Niech $h, k \in Y^F$ i $\varrho(k, h) < \delta$. Niech

$$\alpha(x, t) = r(th(x) + (1-t)k(x)) \quad \text{dla } x \in F, t \in I.$$

Oczywiście $\alpha \in Y^{F \times I}$ oraz $\alpha(x, 0) = k(x)$, $\alpha(x, 1) = h(x)$ dla $x \in F$. Oznaczając dla skrótu

$$y_1 = th(x) + (1-t)k(x), \quad y_2 = \tau h(x) + (1-\tau)k(x),$$

otrzymujemy

$$\begin{aligned} \varrho(\alpha(x, t), \alpha(x, \tau)) &= \varrho(r(y_1), r(y_2)) \leq \\ &\leq \varrho(r(y_1), y_1) + \varrho(y_1, y_2) + \varrho(y_2, r(y_2)) < \\ &< \frac{\varepsilon}{4} + \varrho(k(x), h(x)) + \frac{\varepsilon}{4} < \frac{\varepsilon}{2} + \delta < \frac{3}{4} \varepsilon. \end{aligned}$$

⁴) Por. Kuratowski [2], str. 112.

Стąd

$$\sup_{t, \tau \in I} \varrho(a(x, t), a(x, \tau)) < \varepsilon \quad \text{для каждого } x \in F,$$

co dowodzi, że $k \sim_{\varepsilon} h$. Dowód лемату II został więc zakończony.

Niech teraz U będzie dowolnym podzbiorem otwartym przestrzeni Y^X i niech $k \in \Phi(U)$, czyli $k = f^*$, gdzie $f \in U$. Niech $\varepsilon > 0$ będzie taką liczbą, że nierówność $\varrho(f, g) \leq \varepsilon$ ($g \in Y^X$) pociąga за собой, że $g \in U$. Obierzmy taką liczbę $\delta > 0$, by była spełniona teza лемату II. Niech $h \in Y^F$, $\varrho(k, h) < \delta$. Z лемату II wynika, że $k \sim_{\delta} h$, czyli $f^* \sim_{\delta} h$. Na mocy лемату I istnieje takie $g \in Y^X$, że $h = g^*$ i $f \sim_{\varepsilon} g$. Z ostatniego warunku wynika, że $\varrho(f, g) \leq \varepsilon$, а więc $g \in U$, czyli $h = g^* = \Phi(g) \in \Phi(U)$. Punkt k jest więc punktem wewnętrznym zbioru $\Phi(U)$, gdyż кула о promieniu δ i о środkу k zawiera się w zbiorze $\Phi(U)$. Wobec dowolności k wniosкуjemy stąd, że zbiór $\Phi(U)$ jest otwarty w przestrzeni Y^F .

Prace cytowane

- [1] K. Borsuk, *Über eine Klasse von lokal zusammenhängenden Räumen*, Fund. Math. 19 (1932), str. 220-242.
- [2] C. Kuratowski, *Topologie I*, Monografie Matematyczne 20, Warszawa-Wrocław 1948.
- [3] — *Topologie II*, Monografie Matematyczne 21, Warszawa-Wrocław 1950.
- [4] W. Hurewicz and H. Wallman, *Dimension Theory*, Princeton 1948.

INSTYTUT MATEMATYCZNY POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Р. СИКОРСКИЙ (Варшава)

ОБ ОПЕРАЦИИ СРЕЗЫВАНИЯ ФУНКЦИЙ

РЕЗЮМЕ

Если X — метрическое пространство, а Y — метрическое ограниченное пространство, то Y^X обозначает пространство всех непрерывных отображений пространства X в пространство Y с обыкновенной топологией.

Если $F \subset X$ и $f \in Y^X$, то $f|F$ обозначает отображение индуцируемое функцией f на множестве F . Очевидно $f|F \in Y^F$.

ТЕОРЕМА. Если F замкнутое подмножество пространства X , а Y — абсолютный ретракт окрестностей, то отображение $\Phi(f) = f|F$ для $f \in Y^X$ пространства Y^X в пространстве Y^F — внутреннее, т. е. множество $\Phi(U)$ открыто в пространстве Y^F для каждого открытого множества $U \subset Y^X$.

R. SIKORSKI (Warszawa)

ON THE OPERATION OF CUTTING OFF MAPPINGS

S U M M A R Y

If X is a metric space, and Y — a bounded metric space, then Y^X denotes the space of all continuous mappings of X into Y with the usual topology.

If $F \subset X$ and $f \in Y^X$, then $f|F$ denotes the mapping f reduced to the set F . Obviously $f|F \in Y^F$.

THEOREM. *If F is a closed subset of X and Y is an absolute neighbourhood retract, then the mapping $\Phi(f) = f|F$ for $f \in Y^X$ of Y^X into Y^F is interior, i. e. $\Phi(U)$ is open in Y^F for each open set $U \subset Y^X$.*